

LUPWILILI LWANDIKIGWE NA MTUMIGWA WA KILISTO PAULO HA WAKOLOSAI ULONGOZI

Lupwilili lwa Mtumigwa wa Kilisto Paulo ha Wakolosai lwandikigwa na mtumigwa wa Kilisto Paulo (1:1). Kandika lupwilili luno kipigiti viyakalile mkifungo siku mdiwambo da Loma mmilao ya 60 songela kuvumbuka kwa Kilisto. Mhwilili za mtumigwa wa Kilisto Paulo ha Wakolosai, Waefeso, na Filimoni zokemigwa mhwilili za mkifungo kwavija Paulo kazandika kipigiti viyakalile mkifungo. Lupwilili luno kawandikila wanhu wamtogole Kilisto wali mdiwambo da Kolosai. Paulo hasongile dale da wanhu wamtogole Kilisto ako Kolosai (2:1), ila yokoneka kakala yogelegeza kamba kana kinhu cha kutenda mwa wanhu wamtogole Kilisto wali Kolosai. Yodahika kamba Epafla iyo yadisongile dale da wanhu wamtogole Kilisto ako Kolosai kwavija heyo kakala mwenekae wa Kolosai.

Paulo kakala yokeleka ng'hani na mafundo ga uvwizi hagatigati ya wanhu wamtogole Kilisto wali Kolosai. Hanhu hakulu ha lupwilili lwake kokwandika mbuli ino. Haja kukala na dale da Wayahudi wamtogole Kilisto wakalile wowashu-lutiza wanhu wayagwe wamtogole Kilisto wagawinze Malagizo ga Kiyahudi kulawa Mdi-lagano da Umwaka hasa kwingila kumbi. Paulo

kokwandika kamba, Kilisto iyo kinhu chondakimtende munhu yamtogole Kilisto yatogoligwe na Mulungu na sio kinhu kiyagwe chochose ama munhu iyagwe yoyose (1:15-20), na mafundo gaja gozindilila ng'hungwe za kiunhu hagalongdigwa (2:8).

Gali Mgati ya Ikitabu

1. Paulo kosonga lupwilili lwake mkuwalamsa wanhu wamtogole Kilisto wali Kolosai (1:1-2).
2. Abaho kokwandika youlonga ukulu wa Kilisto hasa haja hoyokwidika mbuli ya mafundo ga uvwizi hagatigati ya wanhu wamtogole Kilisto wali Kolosai (1:3—3:4).
3. Kamba viili mmhwilili ziyagwe za Paulo, Paulo kandika lwenza lwa ikabili lwa lupwilili luno yolava mafundo ga kuwa na ukazi unogile wa wanhu wamtogole Kilisto (3:5—4:6).
4. Paulo komambukiza na ndamsa na malagizo golagiza kamba lupwilili luja lusomigwe na dizwi kulu mwa wanhu wose wamtogole Kilisto (4:7-18).

¹ Lupwilili luno lolawa ha Paulo, mtumigwa wa Yesu Kilisto, yasaguligwe na manogelwa ga Mulungu, na lolawa ha ndugu yetu Timoteo.

² Towandikila wanhu wang'alile na walibule uzenzeleganye mkuilumba hamoja na Yesu Kilisto wali mdiwambo da Kolosai.

Ngekewa na tindiwalo kulawa ha Mulungu Tata wetu viwe hamoja namwe.

Nhambiko ya Kungwaa Mulungu Hewela

³ Mazua gose tomuheweza Mulungu Tata wa Mndewa wetu Yesu Kilisto kipigiti tuhawatambikila mweye. ⁴ Kwavija tuhulika nhamanila yenu mkuilumba hamoja na Kilisto Yesu na noge dimulinajo ha wanhu wose wa Mulungu, ⁵ noge dilawa mtamanilo jenu da vinhu vinogile Mulungu viyawekile kuulanga. Muwa na tamanilo dino songela vumuhulike kweli ya Usenga Unogile mwanza wa ichanduso. ⁶ Usenga uno Unogile wizile kumwenu wokwenela muulmwengu wose. Wolela mujo kila hanhu mkugalula wanhu, kamba vija vuuwagalule mweye songela zua da mwanduso vumuhulike na kuitanga kweli ya ngekewa ya Mulungu. ⁷ Muifundiza mmbuli ya ngekewa ya Mulungu kulawa ha Epafla, msang'hana mietu itumno-gele, msang'hana wa Kilisto yalibule uzenzeleganye yosang'hanika sama yetu. ⁸ Na heyo iyo yatulongele mbuli ya noge dimgweleligwe na Loho wa Mulungu.

⁹ Avo, songela vituhulike vino, hatulekile kuwatambikila, na kuno tumulongela Mulungu yawamemeze mweye ilimu ya mbuli zimnogele heyo kubitila ng'hungwe na ilimu volawa ha Loho wake. ¹⁰ Na totambika vino giladi mkale kamba vija voyolonda Mndewa na kumno-geza heyo mmbuli zose, kuno mulela mujo msang'hano zose zinogile na kukula muilimu ya Mulungu. ¹¹ Mulungu yawagangamaze na mhiko zose zilawa mmhiko za yenzi yake, giladi mdahe kwazaganya mbuli zose bila kudonha kuno mdeng'ha. ¹² Na mmuheweze Mulungu mku-

deng'ha, ayo yawatendile mulumbe kupata uhazi Mulungu uyawekile wanhu zake muundewa wa mulangaza. ¹³ Kwavija heyo katukombola kulawa mmhiko za ziza na kutugala kuna uundewa wa Mwanage iyamnogele, ¹⁴ ayo yotukombola na kuvigela kumgongo vilozo vetu.

Unhu wa Kilisto na Sang'hano Yake

¹⁵ Kilisto iyo sisila da Mulungu yoleka koneka, chaudele na mkulu wa vinhu vose vilumbigwe na Mulungu. ¹⁶ Kwavija kubitila heyo Mulungu kavilumba vinhu vose va kuulanga na va muisi, vinhu vikoneka na vija vileka koneka, kamba vija mhiko za muloho, wandewa wa muloho, watawala wa muloho, na udaho wa muloho. Mulungu kavilumba vinhu vose kubitila heyo na sama yake. ¹⁷ Kilisto kakala baho songela vinhu vose havinalumbigwa, na mkuilumba hamoja na heyo vinhu vose vipata hanhu hake. ¹⁸ Na heyo iyo pala, na wanhu wantogole Kilisto wawo lukuli lwake, heyo iyo mwanduso, heyo iyo chaudele mmwanza wa wazukile kulawa mkudanganhika, avo kokwiza kukala hanhu ha ulongozi m'vinhu vose. ¹⁹ Kwavija Mulungu imnogela uungu wake wose ukale mwa Kilisto. ²⁰ Kubitila mwanage, Mulungu kanogelwa vinhu vose viilumbe kabili na heyo mwenyego, vinhu vili muisi ama kuulanga, mkwika tindiwalo kubitila ifa ya mwanage mumsalaba.

²¹ Umwaka mkala kutali na Mulungu na mkala wadumuka zake sama ya vinhu vihile vumtendile na kuvigelegeza. ²² Ila sambu Mulungu kawatenda mweye muilumbe na heyo mkubitila

ifa ya lukuli lwa mwanage giladi yawatende mw-eye mung'ale, muwe bule nyela, na sambimuwe na mbuli yoyose ihile hameso gake. ²³ Ila molondigwa kugendelele kuitogola kweli ino na kuinanahila. Sambimpalasuke kulawa muikweli imuibokele kipigiti vumuhulike Usenga Unogile upetigwa muulumwengu wose, na nie Paulo nis-aguligwa kamba mtumigwa wa Mulungu giladi niupete Usenga uno Unogile.

Sang'hano ya Paulo Kamba Mtumigwa wa Wanhu Wamtogole Kilisto

²⁴ Sambu nodeng'helela migayo yangu sama yenu, mkubitila kugaya kunigaya mulukuli novikiza migayo isigale ya Kilisto sama ya lukuli lwake, awo wanhu wamtogole Kilisto. ²⁵ Mulungu kanigwelela sang'hano ya kusang'hanika mwa wanhu wamtogole Kilisto mkuupeta usenga wake kila hanhu kumwenu. ²⁶ Usenga uno uwo nyong'onyo ifisigwe mwaka na mwaka na milelo bwando, ila sambu igubuligwa mwa wanhu zake. ²⁷ Kwavija Mulungu kalonda wavitange kamba Wamhazi vivija wolondigwa wapate ugoli na yenzi ya Kilisto. Na ino iyo nyong'onyo, kamba Kilisto kokala mgati yenu. Mbuli ino yowagwelela tamanilo da kuhala yenzi yake. ²⁸ Avo towalongela wanhu wose mbuli za Kilisto, towazuma wanhu wose, na kuwafundiza wanhu wose na ng'hungwe yose iyatugwelele Mulungu. Tolonda tuwagale haulongozi wa Mulungu, giladi sambiwahungule hanhu muukazi wao wa kuilumba hamoja na Kilisto. ²⁹ Sama ya mbuli

ino noigaza ng'hani mkuiyoha na mhiko zangu zose zayanigwelele Kilisto.

2

¹ Nolonda m'vitange vija nie vunigaya sama yenu mweye, na sama ya awo wali mdiwambo da Laodikia, na sama ya waja wose walekile kunimanya nie mkunyona mkihanga. ² Nia yangu iyo ino, mweye na hewo mgangamizwe mmioyo na kuilumba hamoja mdinoge, giladi kupata ugoli wose wa ilimu na kuitanga nyong'onoyo ya Mulungu, ayo yali Kilisto mwenyego, ³ mwa ayo ngama zose za ng'hungwe na ilimu kuzifisigwe.

⁴ Nowalongela mweye gano giladi munhu sambiyawwizile na mbuli zilimwilile. ⁵ Kwavija hata kamba na kutali na mweye mulukuli, ila na hamoja na mweye muloho, na ninogelwa ng'hani kuwona vija vumkala kamba viilondigwa na nhamanila yenu mwa Kilisto vuigangamale.

Ugima wa Kweli Mgati ya Kilisto

⁶ Vija vumumtogole Yesu Kilisto kamba Mndewa, gendeleleni kumkweleleza. ⁷ Muwe na mizizi inanahile ng'hani mmwake heyoye, muizenge mgati yake, na mgangamale muinhamanila kamba vumfundizigwe. Na mmemezwe na mioyo ya hewela.

⁸ Loleni! Munhu sambiyawanamate kubitila mbuli zake zilibule kinhu na za uvwizi zilawa mngelegeza za wanhu na kulawa mmhiko za loho wa ulumwengu uno na sio kulawa ha Kilisto. ⁹ Mulungu kokala mgati ya Kilisto, ¹⁰ na mweye muwa wanhu walekile kuhungula hanhu

kubitila kuilumba kumwenu na Kilisto, ayo yali mkulu wa loho zose zitawala na zili na udaho.

¹¹ Mkuilumba hamoja na Kilisto mwingizigwa kumbi, sio kumbi dija dingizigwa na wanhu, ila kumbi dingizigwa na Kilisto, disegeza vilozo vose. ¹² Vum'batizigwe, mzikigwa hamoja na Kilisto, na mzuka na heyo kubitila nhamanila mmhiko za Mulungu yamzusile heyo kulawa mkudanganhika. ¹³ Umwaka mkala mdanganhike sama ya vilozo venu kwavija vilozo venu vikala havinasegezwa. Avo sambi Mulungu kawagwaa ugima hamoja na Kilisto. Kavigela kumgongo vilozo vetu vose. ¹⁴ Kasegeza msululu wa nhaguso zetu na kuzisegeza mkuzigongomela mumsalaba. ¹⁵ Mkutenda vino, kawasegezela mhiko watawala wa muloho na wene udaho. Kawagela kinyala haulongozi wa wanhu wose kubitila kuhuma kuyahumile mumsalaba.

¹⁶ Avo munhu sambiyawataguse sama ya kija chumja ama chumng'wa ama sama ya kuleka kugasamhukila mazua ga sona za Wayahudi, kamba vija sona za mwandamo wa mulenge ama sona za Zua da Mhumulo. ¹⁷ Vinhu vino vose vivo sisila da vinhu vikwiza. Ila Kilisto mwenyego iyo ikweli. ¹⁸ Sambimmuleke munhu yoyose yawataguse mkuwagong'ondeza mmbuli za kuwa wende wa uvwizi ama kutambikila wasenga wa Mulungu wa kuulanga, wolonga wagweleligwa nzozzi mmbuli zino ngelegeza zao zimemile vilozo zowatenda waitope, ¹⁹ na waleka kugendelela kumgoga Kilisto ayo yali pala da lukuli. Hasi ya wimilizi wa Kilisto lukuli lose lopata mandia na kuilumba hamoja

m'vipindi na vifundo vake na lokula kamba voyolonda Mulungu.

Kudanganhika na Kilisto, na Kukala Hamoja na Kilisto

²⁰ Kwavija mdanganhika hamoja na Kilisto, na mkomboligwa kulawa mmakono ga vinyamkela wotawala ulumwengu uno. Habali mkala kamba vija mng'hali wanhu wa muulumwengu uno? Habali mzigoga ndagizi kamba vija, ²¹ “Sambiugoge kino!” “Sambiulanze kija!” “Sambiukwase kija!”? ²² Ndagizi zino zose zikigwa sama ya vinhu vibanangika, nazo zose zimema ndagizi za wanhu na mafundo gao. ²³ Kweli ndagizi zino zokoneka zina ng'hungwe kwavija zimema mbuli zilibule mzihaka kamba vija kuishulutiza kuwatambikila wasenga wa Mulungu wa kuulanga, zimema wende wa uvwizi, na kuzigaza ng'hani ng'huli, ila zabule mhiko za kuzihuma sulukila za lukuli.

3

¹ Kwavija mzusigwa hamoja na Kilisto, avo gazahileni gaja gali uchana, ako Kilisto kuyakalile mkigoda chake cha Undewa kumkono wa ukulume wa Mulungu. ² Gelegezeni gali uchana na sio gali hasi. ³ Kwavija mweye mdanganhika mulukuli luno, ila ugima wenu wa ikweli ufisigwa hamoja na Kilisto mgati ya Mulungu. ⁴ Kilisto iyo ugima wenu wa ikweli, na kipigiti vondagoneke muulumwengu, na mweye vivija mokoneka hamoja na heyo muiyenzi yake.

Ugima wa Umwaka na Ugima wa Sambu

⁵ Avo zikomeni sulukila zose za muisi zigen-delela kusigala mgati yenu. Leken mbuli za ugoni, unyolodo, sulukila ya ugoni, sulukila ya kutenda mbuli zihile, na sambimuwe wagila, kwavija ugila uwo nhambiko ya miwegu. ⁶ Sama ya mbuli zino lusango lwa Mulungu lowezila waja wose woleka kumtegeleza. ⁷ Mweye vivija mtembela mnzila zino, kipigiti vumkalile wanhu wa ulumwengu uno.

⁸ Ila sambi molondigwa kuzileka mbuli zino zose, ng'hasilika, lusango, ngelegeza zihile, kuilonga vihile, na mbuli zihile kulawa mmilomo yenu. ⁹ Sambimuiwizile wenyego kwa wenyego, kwavija mweye muuvula unhu wa umwaka na sang'hano zake, ¹⁰ na muuvala unhu wa sambi, awo uwatenda kuwa wa sambi kipigiti vumgendelela kuifunza mbuli za muumbi wenu na kuwa kamba heyo. ¹¹ Muugima uno wa sambi, haduhu Mgiliki ama Muyahudi, yengile kumbi ama yalekile kwingila kumbi, mulungwana ama mshenzi, nyakadala ama yailegehe. Kilisto iyo kila kinhu na ka mgati yetu tose.

¹² Avo kwavija mweye mwa wanhu msag-uligwe na Mulungu, mng'alile na mnogelwe ng'hani na Mulungu, avo ivazeni bazi, moyo unogile, kuwa bule makulu, kuhola mmoyo, na mwazaganyo. ¹³ Iyazaganyeni wenyego kwa wenyego, na kamba ihalawilila munhu kana mbuli na miyage, mkiigele kumgongo. Igeleni kumgongo kamba Mulungu viyawagelile mw-eye kumgongo. ¹⁴ Uhaleka gano gose, ivazeni noge ajo divifunga hamoja vinhu vino vose

muuhamoja wa kweli. ¹⁵ Na tindiwalo dilawa ha Kilisto ditawale mmioyo yenu, avija mweye vumuli vipindi va lukuli lumwe mkemigwa mkale mditindiwalo. Na muwe wanhu wa kulava hewela. ¹⁶ Usenga Unogile wa Kilisto umeme ng'hani mgati yenu, mkuifundiza wenyego kwa wenyego na kuizuma na ng'hungwe yose. Mwimbileni Mulungu na kumuheweza mmioyo yenu, mkwimba zabuli, nyila za nhogolwa, na nyila za muloho. ¹⁷ Chochose chumtenda ama chumulonga, tendeni mditwaga da Mndewa Yesu, mmuheweze Mulungu Tata wetu kubitila heyo.

Ukazi wa Wanhu Wantogole Kilisto

¹⁸ Kila mtwanzi yawe mwende ha mbigalo wake, kwavija vino vivo vilondigwa kutendigwa na wanhu wantogole Kilisto.

¹⁹ Kila mbigalo yamnogele mtwanzi wake na sambiyamkomhokele.

²⁰ Mweye wana, wategelezeni waja wawalelile mmbuli zose, kwavija vino vivo vimnogele Mndewa.

²¹ Mweye watata, sambimuwagevuze wanenu, bule wodonhezwa.

²² Mweye nyakadala, wategelezeni watawala zenu wa muisi mmbuli zose sio tu kipigiti viwowalola mweye giladi wawatogole, ila mkunogelwa mmoyo kuno mumdumba Mulungu.

²³ Chochose chumtenda kitendeni na moyo wenu wose, kwavija momsang'hanikila Mndewa na sio wanhu. ²⁴ Kwavija m'vitanga kamba mokwiza kubokela kija Mndewa kiyailagane kamba nhunza yenu. Kwavija Kilisto iyo Mtawala wa

ikweli imumsang'hanikila. ²⁵ Munhu yoyose yotenda gehile kolihigwa gagaja galingile na gaja gehile gayatendile, kwavija Mulungu hakilola kihanga cha munhu.

4

¹ Na mweye watawala, watendeleni ganogile nyakadala zenu, kwavija movitanga kamba na mweye vivija muna Mtawala kuulanga.

Ndagizi

² Gendeleleni kutambika, na kipigiti vumutambika, muiteganye na kumuheweza Mulungu.

³ Na vivija tutambikileni na tweye, giladi Mulungu yaluvugule lwivi sama ya usenga wetu, avo tuipele nyong'onyo ya Kilisto, kwavija sama ya nyong'onyo hiyo nie na mkifungo.

⁴ Tambikeni giladi niipele goya nyong'onyo ija kamba vunilondigwa niipele.

⁵ Muwe wabala mkukala hamoja na awo walekile kumtologa Kilisto, kila nafasi yondamuipele isang'hanikileni goya. ⁶ Mazua gose ulonzi wenu umeme ngekewa na umeme munyu, giladi m'vitange kumwidika kila munhu.

Ndamsa za Kimambukizo

⁷ Tikiko, ndugu mnogelwa na mtumigwa yalibule uzenzeleganye muisang'hano ya Mndewa, kowalongela mbuli zangu zose. ⁸ Nomtuma kumwenu sama ya mbuli zino, m'vitange vija vituli na vivija yawagangamize mweye mioyo yenu. ⁹ Kokwiza hamoja na Onesimo, ndugu yetu itumnogele na yalibule uzenzeleganye ayo yali

mwenekae wa isi yenu. Weheza, wowalongela vinhu vose vilawilile hano.

¹⁰ Alistaliko, yali mkifungo hamoja na nie, kowalamsa, na Maluko, mwana wa mjom-baake Banaba, vivija kowalamsa. Mulongeligwa mwisha mbuli za Maluko, yahavika kumwenu, m'bokeleni. ¹¹ Na Yesu, yokemigwa Yusto, kowalamsa. Wano wao Wayahudi weiyeka mmwanza mwa wasang'hana wayangu sama ya Undewa wa Mulungu, na hewo waugangamiza moyo wangu.

¹² Epafla, ayo yali mmwanza wenu na msang'hana wa Kilisto Yesu, kowalamsa. Mazua gose koyoha ng'hani kuwatambikila mweye. Heyo kowatambikila ha Mulungu giladi mgeligwe mhiko, muleke kuhungula hanhu, na mdahe kugatenda gaja gose goyolonda Mulungu.

¹³ Nolonda niwalongele ikweli kamba heyo kosang'hanika ng'hani sama yenu mweye na sama ya awo wali mdiwambo da Laodikia na awo wali mdiwambo da Hielapoli. ¹⁴ Luka, mganga wetu itumnogele, na Dema wowalamsa.

¹⁵ Walamseni ndugu zetu wali Laodikia, mulamseni Nimfa hamoja na wanhu wose wamtogole Kilisto wokiiting'hanila mng'anda yake.

¹⁶ Muhamambukiza kulusoma lupwilili luno vivija wagweleleni wanhu wamtogole Kilisto wali Laodikia walusome, na mweye vivija mulusome lupwilili kulawa Laodikia. ¹⁷ Mulongeleni Alikipo, "Imambukize sang'hano yuugweleligwe na Mndewa."

¹⁸ Nie, Paulo, nokwandika ndamsa ino na mkono wangu mwenyego. Sambimuisemwe

minyolo yangu.

Ngekewa ya Mulungu iwe hamoja namwe.

**Lagano da Isambi da Mndewa na Mkombola
Wetu Yesu Kilisto**
The Holy Bible in the Zaramo language of Tanzania
Zaramo: Lagano da Isambi da Mndewa na Mkombola
Wetu Yesu Kilisto (Bible)

copyright © 2019 Pioneer Bible Translators

Language: Zaramo

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files dated 29 Jan 2022

f5372143-dd2f-5452-9f25-3aada8fab0bd